

בית משפט לענייני משפחה בפתח תקווה

תמ"ש 64269-09-19 אלמונית נ' האפוטרופוס הכללי במחוז תל-אביב ואח'

תיק חיצוני:

1

כבוד השופטת אפרת ונקרט

אלמונית

מבקשת

נגד

משיבים

1. האפוטרופוס הכללי במחוז תל-אביב משרדי ממשלה
999010
2. היועץ המשפטי לממשלה ת"ז 500106212
3. משרד הרווחה והשירותים החברתיים - תל אביב
משרדי ממשלה 062863576
4. פלוני
5. פלונית

בעניין

1. (קטינה, ילידת 2008)
2. (קטין, יליד 2009)

החלטה

2

3 בפני המלצת ועמדת גורמי הטיפול והרווחה, אליהן מצטרפת ב"כ היועמ"ש לפיה הקטינים יעברו
4 לאתר לשהות בבית אחותם, פלונית ובעלה וזאת במסגרת של אומנת קרובים. האפוטרופא לדיון,
5 מצטרפת להמלצה ומבקשת כי הקטין יצטרף לאחותו הקטינה אשר שוהה כבר פיזית למעלה מחודש
6 בבית האחות פלונית.

7

8 האחות פלונית ובעלה, אשר נשמעו בדיון לפני ביום 12.7.21 ואשר בהתאם לדיוח העו"ס בדיון הוכרו
9 כמשפחת אומנה על ידי הגורמים המוסמכים, תומכים בהמלצה ומבקשים כי הקטינים שניהם יעברו
10 להתגורר עמם במסגרת אומנה, כך גם האח פלוני (המשיב 4) תומך בבקשה.

11

12 מנגד, אחות אימם המנוחה של הקטינים, הגב' אלמונית, אשר מונתה לקטינים כאפוטרופסה לגוף
13 ולרכוש בהחלטתי מיום 14.12.20 ובעלה, אשר הוכרו כמשפחת אומנה בעבר ואיתם שהו הקטינים
14 מאז פטירת שני הוריהם, מתנגדת להמלצה ומבקשת כי הקטינים ימשיכו לשהות במסגרת של

בית משפט לענייני משפחה בפתח תקווה

תמ"ש 64269-09-19 אלמונית נ' האפוטרופוס הכללי במחוז תל-אביב ואח'

תיק חיצוני:

אומנת קרובים עמם. עם זאת, ככל שהקטינה עומדת על מעבר לבית האחות פלונית, מבקשת הדודה אלמונית, כי לכל הפחות הקטין יישאר לשהות בסידור אומנה יחד עמם.

אציין כבר עתה כי משעיינתי בכל שהובא ונשמע בפני עד כה ומשמעתי את דברי המשתתפים בדיון מיום 12.7.21 וכן שמעתי את הקטין בלשכתי בנוכחות האפו"ט לדין ביום 12.7.21, לאחר ששקלתי בדבר, מצאתי כי טובתם של הקטינים שניהם לשהות יחד באומנה אצל אחותם פלונית ובעלה ומשכך מצאתי להורות על מעבר הקטינים שניהם לאומנה אצל אחותם פלונית ובעלה, הכל כמפורט להלן.

רקע והשתלשלות האירועים וההליכים וטעוני הצדדים בתמצית

עניינו של הליך זה הוא סיפורם העצוב של הקטינים (ילידת ינואר 2008) (יליד אפריל 2009) אשר אבדו בתוך כשנתיים את שני הוריהם באשר אמם (אחות המבקשת בהליך) נפטרה בשנת 2017 ואילו אביהם (אבי המשיבים 4-5) נפטר בשנת 2019, שניהם נפטרו בנסיבות טרגיות.

מכל שהובא בפני עולה כי טרם פטירת אימם המנוחה של הקטינים (אחות המבקשת) בשנת 2017 הייתה משפחת הקטינים בקשר הדוק וטוב עם משפחת האחות המבקשת (אלמונית). עם זאת, לאחר פטירת האם המנוחה ז"ל, אחותה של אלמונית, התערער הקשר בין אבי הקטינים למשפחתה של אלמונית, ומשכך אף הקשר בין הקטינים לדודתם ומשפחתה התרחק.

חרף האמור, משנפטר בנסיבות טרגיות אבי הקטינים, והקטינים התייתמו משני הוריהם, אספו אותם הדודים אלמונית ובעלה לביתם, ושם שהו הקטינים שניהם עד למעברה של הקטינה לבית אחותה פלונית, בסוף שנה"ל שהסתיימה כעת. עוד יצוין כי אמם של הקטינים הורתה בצוואתה כי ככל שחס וחלילה יארע דבר לאבי הקטינים, מבקשת היא ומצווה כי אחותה, אלמונית, תמונה כאפוטרופוס לקטינים, תדאג לכל מחסורם ותטפל בהם.

ביום 26.9.19 הגישה המבקשת בקשה להתמנות כאפוטרופסה לגוף ולרכוש על הקטינים.

ביום 29.9.19 הוריתי על הגשת תגובת ב"כ היועמ"ש וכן מצאתי למנות לקטינים אפוטרופוס לדין אשר יגיש עמדתו בתוך 21 יום.

בית משפט לענייני משפחה בפתח תקווה

תמ"ש 64269-09-19 אלמונית נ' האפוטרופוס הכללי במחוז תל-אביב ואח'

תיק חיצוני:

ביום 18.12.19 הוריתי על עריכת תסקיר עו"ס על מנת שיינתנו המלצות לעניין הבקשה למינוי המבקשת, הדודה אלמונית, כאפוטרופסה לגוף ולרכוש עבור הקטינים.

ביום 8.3.20 הוגשה עמדת האפוטרופוס לדין, לפיה אף לנוכח האפשרות שהדודה אלמונית ובעלה יוכרו כאומנים על הקטינים, בנסיבותיו המיוחדות של מקרה זה, ראוי ומומלץ כי הדודה אלמונית תמונה כאפוטרופוס לרכוש עבור הקטינים וזאת חרף הוראת סעיף 46(ה) לחוק האומנה לילדים, תשע"ו-2016 (להלן: "חוק האומנה") זאת יחד עם חובת דווח אחת לשנה לאחיהם למחצה הבגירים של הקטינים. עם זאת, באשר לאפוטרופסות לגוף, המליצה האפוטרופוס לדין כי יחד עם הדודה אלמונית תמונה האחיות הבגירה פלונית ביחד ולחוד כאפוטרופוס לגוף.

ביום 2.4.20 ולאחר קבלת תגובת ב"כ היועמ"ש, מצאתי למנות את הדודה אלמונית (לבדה) כאפוטרופוס לגוף, במינוי זמני לשנה, עם זאת התבקשה עמדת ב"כ היועמ"ש באשר למינויה של הדודה אלמונית כאפוטרופוס לרכוש זאת לנוכח הוראת ס' 46(ה) לחוק האומנה. כמו כן הוריתי על קבלת עמדתם של האחים הבוגרים פלונית ופלוני (להלן "האחים"). בהתאם ביום 4.5.20 קבלתי את בקשת האחים לייצוגם בהליך.

ביום 19.5.20 הוגש לתיק תסקיר ראשון ומפורט אשר תיאר את הרקע המשפחתי ונסיבות חייהם של הקטינים. על פי התסקיר עוד ב- 20.11.19 התקיימה וועדה לתכנון טיפול והערכה אשר המלצותיה היו כי הקטינים שניהם ישהו אצל הדודה אלמונית בXXX ויחל הליך הכרה בשירות אומנה ובהתאמה הילדים שוהים בבית הדודים מאז פטירת האב. התסקיר פירט את מורכבות הקשר בין הדודה לאחים הבוגרים, וכן התייחס לקשר בין הקטינים לאחים הבוגרים. עוד התייחס התסקיר לבקשת האחיות פלונית להתמנות כאפוטרופא לגוף בנוסף לדודה ואת התנגדות הדודה לכך.

המלצות התסקיר היו כי הדודה אלמונית תמונה לבדה כאפוטרופסה לגוף ולרכוש לקטינים באופן קבוע וכי האחים פלונית ופלוני יוזמנו לוועדות לתכנון טיפול והערכה המתקיימות אחת לשנה. עורכת התסקיר שללה את אפשרות מינויה של האחיות פלונית כאפוטרופסה לגוף יחד עם הדודה אלמונית וזאת בשל חוסר האמון, מערכת היחסים המעורערת בין הדודה לאחים והתנגדותה הנחרצת של אלמונית. עוד ציין התסקיר כי האחים פלוני ופלונית הביעו חוסר שביעות רצון ממינויה הבלעדי של אלמונית כאפוטרופסה לגוף, והם חוששים לקשר בינם לבין הילדים.

ביום 27.5.20 הוגשה תגובת האחים פלונית ופלוני, לפיה בלב כבוד ומשאך ורק טובת הקטינים מול עיניהם, ועל מנת שלא להכביד על הקטינים במאבקים משפחתיים, יסכימו האחים להמלצות

בית משפט לענייני משפחה בפתח תקווה

תמ"ש 64269-09-19 אלמונית נ' האפוטרופוס הכללי במחוז תל-אביב ואח'

תיק חיצוני:

התסקיר באשר למנויה של הדודה אלמונית כאפוטרופסה לבדה לגוף ולרכוש, עם זאת מבוקש כי יינתן להם מידע וזכות שיתוף בהחלטות משמעותיות וכן יינתנו הוראות ברורות באשר לקשר בינם לבין הקטינים. כמו כן בקשו האחים כי הקטינים יקבלו טיפול רגשי וכי האחים והדודים יקבלו הדרכה וליווי טיפולי לצורך שיקום ושיפור הקשר המשפחתי, הכל לטובת הקטינים.

ביום 12.6.20 הוגשה עמדתה של האפוט' לדין, אשר הביעה עמדה דומה לאמור בעמדתה הראשונה והביעה תמיהה על התנגדותה של הדודה אלמונית למינוי משותף לגוף. באשר לאפוטרופסות לרכוש חזרה גם על עמדתה כי יש למנות את הדודה אלמונית וזאת חרף הוראות חוק האומנה.

ביום 17.6.20 הוגשה עמדת הדודה, אשר ביקשה לאמץ את המלצות התסקיר. ודחתה את האמור בתגובת האחים בה פירוט, בין השאר, את הבעייתיות בקשר עם הדודה ואת חששם להדרתם מחיי הקטינים.

ביום 5.7.20 הביע ב"כ היועמ"ש את עמדתה כי לנוכח חוסר ההסכמות יש מקום לקביעת דיון, ודיון נקבע ליום 13.7.20. בהמשך לאור מספר בקשות דחייה, נקבע בסופו של דבר דיון ליום 14.12.20.

ביום 14.12.20 התקיים בפני דיון ארוך ומשמעותי בו השתתפו האחים פלוני ופלונית וב"כ, הדודה וב"כ, עו"ס לסדרי דין ומרכזת סדרי דין מXXX והאפוט' לדין. בהמשך הצטרף לדיון בעלה של הדודה. בסיום הדיון, ולאחר שנשמעו המשתתפים כולם באריכות מצאתי למנות את הדודה אלמונית כאפוטרופסה לגוף ולרכוש במינוי של קבע. בנוסף, נקבעו זמני שהות עם האחים פלונית ופלוני.

זאת ועוד, לנוכח התנגדותה (הנחרצת) של הדודה אלמונית להפניית הדודים והאחים הבוגרים לתיאום משפחתי לצורך שיקום ושיפור הקשר ולטובת הקטינים, טרם מתן החלטה, מצאתי לתת לגבי אלמונית שהות בת 7 ימים לשקול בכובד ראש עמדתה בעניין זה.

כמו כן ניתנו הוראות לעניין הטיפול בקטינים ולעניין הדרכה וכן הוריתי כי האחים פלונית ופלוני יוזמנו לכל וועדה לתכנון טיפול וכן הוריתי כי העתק מהפרטה שתוגש לאפה"כ יוגש לאח פלוני.

ביום 27.12.21 הודיעה אלמונית כי לאחר ששקלה את העניין, מוצאת היא לסרב להפניה לתיאום משפחתי יחד עם האחים פלונית ופלוני.

בית משפט לענייני משפחה בפתח תקווה

תמ"ש 64269-09-19 אלמונית נ' האפוטרופוס הכללי במחוז תל-אביב ואח'

תיק חיצוני:

ביום 28.1.21 הוגש לתיק עדכון מאת האפוטרופוס לדין, ממנו ניתן היה ללמוד על קשיים משמעותיים העולים באומנה.

ביום 8.3.21 הוגש לתיק עדכון מאת האפוטרופוס לדין בו דווח בית המשפט כי לאור קשיים שעלו באומנה, וחרף ניסיון לבניית תכנית טיפולית מתאימה, הודיעו הורי האומנה אלמונית ובעלה כי ברצונם לסיים את האומנה.

משהתבקש עדכון מאת העו"ס ואף ניתנו 4 (!) החלטות על עדכון כאמור, שלא הוגש - נקבע דיון בנוכחות הצדדים כולם ליום 12.7.21.

ביום 15.6.21 הוגש לתיק תסקיר מעודכן.

התסקיר תיאר את השתלשלות העניינים ולפיו עוד ביום 14.3.21 התקיימה וועדה לתכנון טיפול בה הוחלט בהסכמת כלל המשתתפים כי האומנה אצל הדודים תסתיים בסוף שנה"ל ותיבדק האפשרות של אומנה אצל האחיות פלונית ובעלה. כן נקבע כי יש חובה להמשיך הדרכה של האומנים (אלמונית ובעלה) "בשביל בריאות נפשם של הילדים".

עוד פירט התסקיר כי בהמשך הביע הקטין את התנגדותו לסיום האומנה ואת רצונו להישאר אצל הדודים, ולפיכך לאור תגובתו מוכנים הדודים שהקטין יישאר אצלם באומנה ואילו רק הקטינה תעבור. בשלב זה הוחלט על עריכת אבחון פסיכו-דיאגנוסטי לקטין כדי לשקול את האפשרות הטובה ביותר עבורו ולבנות לו תכנית טיפול ואף נקבע מועד לאבחון, ואולם ערב האבחון סרב הקטין לעבור את האבחון שלפיכך לא בוצע. העו"ס עודכנה בדבר קשייו של הקטין וסירובו להיפרד מחבריו.

ביום 26.5.21 התקיימה פגישה עם הקטין בשיתוף עו"ס האומנה והאפוטרופוס לדין, הקטין הביע את רצונו להישאר ב-XXX ולהמשיך יחד עם חבריו בחטיבת הביניים אליה הוא עתיד לעלות. בישיבה הוסבר לקטין על ידי גורמי הטיפול והאפוטרופוס לדין כי עליו לעבור אל אחותו בעיר YYY, וכי גם לאחר שיעבור יישמע על ידי גורמי הטיפול והאפוטרופוס לדין ויבדק מצבו.

בהמשך דווח בתסקיר כי הקטין סיפר בבית"ס ליועצת כי עובר לחודש ימים בלבד לניסיון ולאחר מכן יחזור ל-XXX ולכן אינו מוכן להיפרד מחבריו.

בית משפט לענייני משפחה בפתח תקווה

תמ"ש 64269-09-19 אלמונית נ' האפוטרופוס הכללי במחוז תל-אביב ואח'

תיק חיצוני:

ביום 11.7.21 הוגש עדכון האפוט' לדין אשר תיארה את השתלשלות האירועים במהלך החודשים האחרונים. האפוט' לדין פירטה את המפגשים עם הקטין ואת רצונו להישאר אצל הדודים וחששו הרב ממעבר, עם זאת, בסיום העדכון חזרה האפוט' לדין על המלצתה כי הקטינים שניהם יעברו לשהות באומנה אצל האחות פלונית.

ביום 12.7.21 התקיים בפני דיון ארוך, אליו לצערי בחרה האחות אלמונית שלא להתייצב, חרף ידיעתה על קיומו מבעוד מועד. עם זאת, לבית המשפט הגיעו אמו של הדוד יחד עם הקטין, זאת ללא כל תיאום עם מי מגורמי הטיפול ו/או האפוט' לדין ואף ללא כל הודעה לבית המשפט. במהלך הדיון עצמו הגיע בעלה של אלמונית, אשר לטענתו אלמונית לא חשה בטוב ולכן לא התייצבה לדיון. דבריו של הדוד נשמעו בדיון.

לאחר קיומו של דיון ארוך, וחרף חוסר התיאום ועשיית הדיון העצמית, נשמע הקטין בלשכתי בלווית האפוט' לדין. טענות הצדדים בדיון נשמעו באריכות, וייאמר כי גורמי הטיפול והאפוט' לדין חזרו על עמדתם, האחות פלונית ובעלה הביעו רצונם כי הקטינים שניהם יעברו אליהם לאומנה וכך אף האח פלוני. בעלה של אלמונית – הדוד – ביקש שבית המשפט ישוחח עם הקטין, תיאר את הקושי של המשפחה ואת הקושי של הקטין ובתשובה לשאלת בית המשפט השיב שניתן לבחון את האפשרות לפיצול בין הקטינים באופן שרק הקטין יישאר אצל הדודים.

ביום 13.7.21 ניתנה החלטתי המפורטת בה התבקשו השלמות מאת גורמי הטיפול וב"כ היועמ"ש (אשר התבקשה להתייחס גם לסוגיית האפוטרופוסות לגוף ולרכוש לקטינים) וכן הוריתי על מתן אפשרות לרישום כפול למסגרת חינוכית עבור הקטין. כמו כן ניתנה לגב' אלמונית אפשרות להגיש תגובתה זאת לנוכח העדרה מהדיון ביום 12.7.21. עוד התבקשה האפוט' לדין לבחון יחד עם הקטינה את רצונה של קטינה להישמע ישירות על ידי בית המשפט.

ביום 19.7.21 הוגשו לתיק העדכונים והתגובות כפי החלטתי, כאשר ב"כ היועמ"ש הודיעה כי היא סומכת ידיה על המלצות גורמי הטיפול לרבות בעניין האפוטרופוסות.

הדודה, הגב' אלמונית, אשר שמשה לקטינים כאם אומנת וכאפוטרופוסה בקשה כי הקטינים יישארו בסידור אומנה בבית משפחתה ולכל הפחות כי הקטין יישאר עם משפחתה בסידור אומנה. אלמונית עמדה על הקשר האמיץ שנרקם בין בני המשפחה לקטינים שניהם ועל החשיבות בהישארותם בביתה. לטענתה, המשפחה מעולם לא בקשה את סיום האומנה אלא שירותי הרווחה הם אלו שיזמו את המהלך וזאת ללא שנעשה ניסיון אמיתי לטפל בבעיות שעלו בעת האומנה.

בית משפט לענייני משפחה בפתח תקווה

תמ"ש 64269-09-19 אלמונית נ' האפוטרופוס הכללי במחוז תל-אביב ואח'

תיק חיצוני:

עוד לטענתה גורמי הטיפול והרווחה כמו גם האפוטרופוס לדין תרמו לתחושת הבלבול וחוסר הודאות אצל הקטין, דבר שפגע ברווחתו הנפשית. לטענתה הקטין מבקש להישאר בבית הדודים ויש לתת לרצונו משקל מכריע, מה גם שהדבר תואם את טובתו. בנוסף, עמדה אלמונית על החשיבות בהשארתה אפוטרופסה לגוף ולרכוש לקטינים, זאת גם אם יוחלט כי הקטינים שניהם או מי מהם יועברו לשהות בסידור אומנה אצל האחיות פלונית.

המלצות גורמי הטיפול היו כי על הקטינים שניהם לשהות במסגרת של אומנה אצל האחיות פלונית ובעלה. הקטין יעבור לבית האחיות עד ליום 15.8.21 וזאת בכדי להותיר לו שהות להתאקלם לפני תחילת שנת הלימודים. עוד הומלץ כי פלונית תשמש כאפוטרופסה לגוף על הקטינים וימונה אפוטרופוס חיצוני לרכוש וכי תיבנה תכנית קשר בין הילדים לבין משפחת הדודים בXXX וזאת בשיתוף עם שירותי האומנה לאחר מעברו של הקטין.

יצוין כי בהתאם להחלטת מיום 13.7.21 הועברו לעיונו של בית המשפט ולעיניו בלבד דוחות מאת המטפלות אשר טיפלו בקטינים, מדוחות אלו ניתן ללמוד על חשיבות הקשר בין הקטינים ועל המשקל שיש לתת לקשר זה בראי טובת כל אחד מהילדים.

האפוטרופוס לדין, אשר עמדתה התומכת במעבר הקטינים שניהם לאומנה בבית האחיות פלונית ובעלה נשמעה עוד בדיון, הודיעה לבית המשפט כי הקטינה אינה מבקשת להישמע על ידי בית המשפט או להעביר כל מסר והיא שבעת רצון מהמעבר לבית האחיות פלונית.

דיון והכרעה

ראשית, ברצוני להביע את הערכתי הרבה הן למשפחת אלמונית והן למשפחת פלונית אשר אין ספק בליבי כי שתיהן רוצות בטובת הקטינים וברווחתם ומונעות מאהבתם לקטינים ומתחושת האחריות לגורלם של הקטינים והמחויבות להורי הקטינים המנוחים.

חרף הטרגדיה המשפחתית שפקדה את הקטינים, למזלם, התברכו הם במשפחה רחבה תומכת ואוהבת המוכנה לעשות כל שביכולתה לטובת הקטינים, כאשר לא מדובר במשימה קלה ופשוטה כלל ועיקר. חרף האתגר, מתייצבות משפחת הדודה אלמונית מחד ומשפחת האחיות פלונית מאידך כאשר שתי המשפחות מבקשות כי תינתן להן הזכות והחובה לגדל את הקטינים.

בית משפט לענייני משפחה בפתח תקווה

תמ"ש 64269-09-19 אלמונית נ' האפוטרופוס הכללי במחוז תל-אביב ואח'

תיק חיצוני:

1 אין מדובר בהכרעה פשוטה, עם זאת, כאמור לעיל, לאחר ששקלתי בדבר ולנוכח כל שהובא ונשמע
2 בפני, לרבות שמיעתו של הקטין, מצאתי כי טובתם של הקטינים שניהם הינה לשהות יחד בסידור
3 של אומנת קרובים אצל אחותם הבגירה פלונית ובעלה ואנמק בקצרה.

4
5
6
7
8
9 השמת קטינים באומנה מוסדרת בהתאם לחוק האומנה אשר נחקק בשנת 2016. בהתאם להוראות
10 סעיף 1 לחוק האומנה מטרתו של החוק היא:

11
12 "לעגן את זכויותיהם של ילדים באומנה, ואת חובת המדינה להבטיח את טובתם ואת זכויותיהם
13 בהתאם לאמנה בדבר זכויות הילד, ומתוך הכרה בפגיעותם הייחודית ובזכותם להגנה ולעזרה
14 מיוחדות..."

15
16 בהתאם לסעיף 4 לחוק:

17
18 " (א) בכל פעולה המתבצעת לגבי ילד לפי חוק זה או החלטה המתקבלת בעניינו תהיה טובת הילד
19 שיקול מכריע; בהתנגשות בין טובתו של ילד מסוים שעניינו נדון ובין טובתם של ילדים אחרים
20 יינתן משקל ראוי לטובתו של הילד שעניינו נדון.

21
22 (ב) בקביעת טובת הילד לפי חוק זה יישקלו מכלול האינטרסים, הצרכים והזכויות של הילד ובין
23 השאר השיקולים המפורטים להלן:

24 (1)

25

26 (6) ההשפעה הצפויה של החלטה או פעולה לפי חוק זה על חיינו בטווח הקצר ובטווח הארוך.

27 (7) קשריו ויחסיו עם הוריו ועם אנשים משמעותיים אחרים בחייו, ושמירה על רציפות קשרים
28 אלו.

29

30 (10) הידע המקצועי הנוגע לעניין הנדון

31 (11) כל שיקול אחר הנוגע לקביעת טובת הילד.

32
33 בהמשך נקבע בסעיף 10 כי:

בית משפט לענייני משפחה בפתח תקווה

תמ"ש 64269-09-19 אלמונית נ' האפוטרופוס הכללי במחוז תל-אביב ואח'

תיק חיצוני:

10. זכותו של ילד שייעשה מאמץ מירבי למניעת העברתו ממשפחת אומנה אחת לאחרת..."

ובסעיף 11 שכותרתו: "זכות הילד להשתתפות בכל עניין הנוגע לו" נקבע כי:

11. (א) זכותו של ילד להביע רצונו, רגשותיו, דעותיו ועמדתו ולהישמע בחופשיות, בכל עניין הנוגע לו לפי חוק זה, לאחר שניתן לו מידע כאמור בסעיף 13, והכל בהתחשב בגילו, בכשריו המתפתחים ובצרכיו המיוחדים.

(ב) זכותו של ילד שלרצונו, לרגשותיו, לדעותיו ולעמדה שגיבש בעניין הנדון יינתן משקל ראוי בהתחשב בגילו ובכשריו המתפתחים

(ג) גורם מוסמך הדן בעניינו של ילד לפי חוק זה ישמע את הילד בהתאם להוראות סעיף זה...

ואחרון – בסעיף 32 לחוק נקבע כי:

32. ...

(1) ההשמה תהיה ככל האפשר בקרב קרובי משפחתו של הילד;

(2) אם מתקיים צורך בהשמה של ילד ושל אחיו, תיבחר ככל האפשר משפחת אומנה שתוכל לקלוט את כל האחים יחדיו, ותמנע את הצורך בהפרדתם;

מכל המפורט לעיל עולה בתמצית כי שיקול העל המנחה הוא טובת הילד כפי המדדים והמשקלות המפורטים בסעיף 4 לחוק, כן נקבע כי יש לילד זכות להישמע על ידי הגורם המוסמך לקבל החלטה בעניינו וכן יש לו זכות כי יינתן לעמדתו משקל ראוי. כמו כן יש לילד זכות לרציפות וקביעות ושלא יועבר ממשפחה למשפחה ככל הניתן ואחרון – יש עדיפות להשמה באומנת קרובים כאשר אחים, ככל הניתן, יהיו יחד ולא יופרדו.

בהתאמה לכל האמור, כך גם בהתאם לפסיקת בית המשפט העליון, בבואו של בית המשפט להידרש לסוגיית השמתו של קטין, כמו בכל סוגיה אחרת בה מעורב עניינו של קטין, עליו לשקול, בין היתר את טובתו הקונקרטית של הקטין שעניינו מובא בפניו.

"בסכסוך הנסב על מעמדו של קטין, טובתו של הקטין היא עמוד האש היא עמוד הענן שיוליכנו הדרך. טובתו של הקטין היא שיקול-העל, והיא שתכריע. התעלמות מטובתו של הקטין; החלטה בניגוד לטובתו או שלא בטובתו של קטין; הכרעה בעניינו של קטין תוך עירובו של שיקול זר; אי-מתן משקל ראוי לשיקול טובתו של הקטין – כל אלה יעירו ויעוררו את סמכותנו להתערבות בהכרעות-דין הבאות לפנינו, בין שהכרעות של בית-

בית משפט לענייני משפחה בפתח תקווה

תמ"ש 64269-09-19 אלמונית נ' האפוטרופוס הכללי במחוז תל-אביב ואח'

תיק חיצוני:

משפט הן בין שהכרעות של בית-דין דתי. וכפי שנאמר בדנ"א 7015/94 היועץ המשפטי לממשלה נ' פלונית [פורסם בנבו] (פרשת פלונית [7]), בעמ' 119:
...שיקול טובתו של הילד הוא שיקול העל, השיקול המכריע. אכן, בצדו של שיקול זה יעמדו שיקולים נוספים... אך כל שיקולים אלה שיקולים משניים יהיו, וכולם ישתחוו לשיקול טובת הילד.

.....
המושג טובת הילד – או אינטרס הילד – הינו מושג כללי, ושומה עליו על בית-המשפט לשקלו לגופו בכל עניין ועניין הבא לפניו ואשר כרוך בו עניינו של קטין. השיקול של טובת הילד אינו שיקול תאורטי, שיקול כללי תלוש-מן-המציאות, ולעולם יעמיד שופט נגד עיניו את טובתו של הילד שעליו נסב הדיון.
(ראה: בג"צ 5227/97 דויד נ' בית-הדין הרבני הגדול בירושלים, נה(1) 453 {פמ"מ - 11/11/1998}, {בע"מ 10060/07 פלונית נ' פלוני [פורסם בנבו] {פמ"מ - 2/10/2008}).

ההכרעה בדבר טובתו של הקטין מבוססת, מטבע הדברים, על מכלול הראיות המונחות לפתחו של בית המשפט, בהן עדויות הצדדים והתרשמות בית המשפט מהם, ובכלל זה תסקירים וחוות דעת של מומחים מקצועיים, להם יש את הכלים המתאימים, המומחיות המקצועית והניסיון הדרוש. כמו כן, ככל הניתן יישמע הקטין טרם מתן החלטה והכרעה בעניינו ולרצונו, כפי שהובע בפני בית המשפט, יינתן המשקל הראוי בנסיבות העניין.

חוות הדעת של גורמים מקצועיים ותסקירים לרבות דוחות גורמים המטפלים בקטינים מהווים כלי עזר בעל משקל משמעותי לצורך קבלת החלטות בעניין קטינים. חומרים מקצועיים אלו מספקים התרשמות אובייקטיבית מקצועית, המסייעת לבית המשפט להכריע בסוגיה בעלת רגישות וחשיבות עליונה.

".....חוות הדעת מהוות חלק חשוב ומשמעותי של מסכת הראיות שבפני בית המשפט, על בסיסה יגבש את תמונת המצב העובדתית בה הוא מכריע. חוות הדעת הן ההופכות את "טובת הילד" ממושג ערטילאי ואמורפי, לבעל ממשות ותוכן קונקרטי".
(ראה: בע"מ 27/06 פלוני נ' פלוני [פורסם בנבו] {פמ"מ - 1/5/2006}).

ככלל, נוטה בית המשפט לאמץ את המלצות המומחים וגורמי המקצוע, אלא אם כן קיימים טעמים נכבדים ובעלי משקל ממש, המצדיקים סטייה מאותה המלצה.
(ראה: בע"מ 9358/04 פלונית נ' פלוני [פורסם בנבו] {פמ"מ - 2/5/2005}).

בית משפט לענייני משפחה בפתח תקווה

תמ"ש 64269-09-19 אלמונית נ' האפוטרופוס הכללי במחוז תל-אביב ואח'

תיק חיצוני:

במקרה שלפני מדובר בשתי משפחת טובות ואוהבות, כך גם על פי התסקירים שהונחו בפני. עם זאת, יש לתת משקל לאשר ארע במהלך השנתיים בהם שהו הקטינים באומנה אצל משפחת הדודה אלמונית ולהתנהלות כפי שבאה לידי ביטוי בתסקירים ובעמדות כמו גם להמלצות גורמי הטיפול בוועדה לתכנון טיפול מחודש מרץ 2021, בה, לאחר דיון בו נשמעו כלל הגורמים המעורבים, ובהסכמת כלל הגורמים, לרבות הדודים אלמונית ובעלה, הוחלט, וברי שלא בלב קל, על סיום האומנה אצל הדודים ושקילת האפשרות למעבר הקטינים שניהם לאומנה אצל האחות פלונית ובעלה. כך גם יש לתת משקל להמלצות גורמי הטיפול כיום, וההמלצה ברורה, כפי שפורטה במסגרת הרקע וטעוני הצדדים.

אין ספק כי הדודים עשו מאמצים רבים לקלוט באופן מיטיב את הקטינים, מאמצים שאף עלו במחירים וקשיים עבור הדודים ועבור ילדיהם הם. עם זאת, מכל שהובא בפני עלה כי הקשיים שהתגלו ביחסים בין אלמונית לקטינה בעיקר, לא אפשרו את המשך שהותה של הקטינה בבית הדודים והביאו בסופו של יום לקריסת האומנה. ולא בחיפוש אשמים עסקינן, כי אין ספק בליבי שהכוונות היו טובות כולן, ואולם משמדובר בקטינה על סף גיל ההתבגרות, אשר התייתמה משני הוריה בשנים האחרונות, יש לשים את טובתה ואת צרכיה, כמו גם טובת וצרכי אחיה במרכז.

מכל שהובא בפני, הן בדיון והן בתסקירים ובדוחות גורמי הטיפול עלה כי היה להורי האומנה קושי משמעותי בהחלת מורכבות הצרכים הנדרשים לקטינים (ולקטינה בעיקר), ולעיתים נדרשו גמישות ויכולת ספיגה שלא תמיד היו בנמצא אצל האומנים, דבר שבסופו של יום הביא לקריסה. כך גם, מתרשמת אני כי יכולת ההתבוננות ולקיחת האחריות חלף דפוס של "חיפוש אשמים" היו חסרים.

באשר לקטינה, אשר רצונה במעבר למשפחת אחותה, לכאורה חופף הרצון את טובתה בהתאם להמלצות גורמי הטיפול. כפי שפורט קודם לכן, מעמדתה האחרונה של האפוטרופ' לדין עולה כי הקטינה שבעת רצון, ואינה מבקשת לממש את זכותה להישמע בפני.

עם זאת, באשר לקטין התמונה מורכבת יותר.

הקטין מביע רצון ברור להישאר בבית הדודים ולא לעבור לאומנה יחד עם אחותו, אצל משפחת אחותו בעלה וילדיהם הפעוטים. רצון זה עלה הן בדברי הדוד בדיון לפני, הן בעמדות האפוטרופ' לדין והתסקירים והדוחות ואף במישרין מפי הקטין בעת שנשמע על ידי.

בית משפט לענייני משפחה בפתח תקווה

תמ"ש 64269-09-19 אלמונית נ' האפוטרופוס הכללי במחוז תל-אביב ואח'

תיק חיצוני:

עולה השאלה לפיכך, מה היא טובתו של הקטין, ואיזה משקל יש לתת בנסיבות העניין לרצונו כפי שהובע על ידו?

מששקלתי כל שהובא בפני, לרבות דוחות המטפלות בקטינים (הוגשו חסויים לתיק) ואף הקשבתי באריכות וברוב קשב לדברי הקטין עצמו, מצאתי כי חרף רצונו הברור לכאורה, טובתו, בנסיבותיו המורכבות של מקרה זה, הינה לעבור לשהות אצל אחותו פלונית ובעלה יחד עם אחותו הקטינה.

ראשית דבר, אחיותיו הן משפחתו הגרעינית הקרובה ביותר, ובכך אין להקל ראש כלל ועיקר. לעניין זה, אף הייתה לעיני הוראת סעיף 32(2) לחוק האומנה, כפי שפורט קודם לכן.

שנית, לאחר ששמעתי את הקטין עצמו ולאחר שעיינתי בדוחות החסויים שהוגשו לבית המשפט על ידי המטפלות בקטינים סבורה אני כי מבלי להקל ראש בקשר הטוב בין הקטין לבין הדודים אלמונית, בעלה וילדיהם ואף אמו של הבעל, הסבתא, עיקר הקושי של הקטין ביחס למעבר נעוץ בחשש משינוי נוסף מעבר לכל הטלטלות שעברו עליו בשנים האחרונות, זאת ללא קשר לטיב השינוי. דהיינו, אף אם השינוי הוא לטובה, עדיין קיים הפחד מעצם השינוי. כך גם, קיים חשש אמתי ותואם גיל, להיפרד מקבוצת השווים, מהחברים וממקום ידוע ומוכר וללכת "לארץ לא נודעת". ולא מדובר בפחד מופרך, החשש והפחד מובנים, עם זאת, לא נכון יהיה, לאפשר לפחד זה לנהל את תכנית הטיפול ואת עתידו של הקטין.

לאחר שעיינתי בדוחות גורמי הטיפול, כמו גם בתסקירים מצאתי כי במדרג הצרכים והאינטרסים של הקטין נכון יהיה לתת קדימות לקשר האחאי ויש להסיג מפני קשר זה את הצורך ברציפות וקביעות. כך גם, מצאתי כי רצונו של הקטין, אשר נשמע בכובד ראש ואף נשקל, במקרה זה, ייסוג מפני טובתו של הקטין כפי שסבורה אני שטובתו, וזאת בהסתמך על התסקירים ודו"ח המטפלות. לעניין זה אף יצויין כי גם האפוטרופוס לדין, מצאה כי חרף רצונו המובע של הקטין, טובתו היא לעבור לאומנה אצל אחותו.

מדוחות גורמי הטיפול עולה כי הקשר האחאי בין הקטינים חשוב ומשמעותי ואף הקשר בין פלונית לקטין טוב ומיטיב. הקטינים אחים לדם ולסיפור המשפחתי וסבורה אני כי להישארותם יחד חשיבות רבה. לתמיכה האחאית, לסולידריות ולקשר יש חשיבות רבה, הן בטווח הקצר והן בטווח הארוך. דבר זה עולה בבירור מדוחות המטפלים. כך גם, עיון במאמרה המלומד של דר' רות זפרן, אליו הפנו הן ב"כ הדודה אלמונית והן עו"ס לסדרי דין, מלמד כי לא ניתן להפריז בחשיבות הקשר האחאי.

בית משפט לענייני משפחה בפתח תקווה

תמ"ש 64269-09-19 אלמונית נ' האפוטרופוס הכללי במחוז תל-אביב ואח'

תיק חיצוני:

"תחום ספציפי של מחקר פסיכולוגי, שאליו אשוב בהמשך המאמר, נוגע בהשמה במשפחות אומנה או במשפחות מאמצות. כאן ניתן להצביע על נתונים המלמדים על ההשפעות החיוביות שיש להשמה משותפת של אחאים הן על התנהגותם בבית האומנה והן על התנהגותם מחוץ לבית — למשל, בבית-הספר (הפחתה בהיקף בעיות ההתנהגות ושיפור ההישגים האקדמיים). השמה משותפת של אחאים עשויה לשפר גם את קשריהם של האחאים עם בני גילם, להגביר את רווחתם הנפשית ולהעצים את חוסנם. מאידך גיסא, קשר קונפליקטואלי בין אחאים כמרגם פתולוגיות אחרות, בפרט על רקע משברים שהם חוו יחד, עלולים להוות גורם סיכון. לכן לא בכל מקרה השמה משותפת של אחאים נכונה ובעלת פוטנציאל מיטיב. עם זאת, ככל שהיא אכן מתאימה, יש בה ככל הנראה פוטנציאל משמעותי לשפר את רווחתם של האחאים."

(עיוני משפט מא, תשע"ט 2018 עמ' 14)

במקרה שלפני מדוחות גורמי הטיפול, כמו גם מדברי הקטינים ששוקפו הן ישירות והן באמצעות האפוטרופ' לדין וגורמי הטיפול, הקשר בין האחאים טוב ומיטיב, מתקיימת ביניהם תמיכה הדדית משמעותית. מכך, שהחשיבות להישארותם יחד משמעותית ויש לתת לה משקל מכריע.

כמו כן, חרף הרצון הברור והכנה שהובע על ידי הדודה (והדוד) לאפשר את המשך האומנה, לכל הפחות של הקטין אצל הדודים, לנוכח כל שהונח בפני, מצאתי כי קיים סיכון שככל שגם הקטין, עם כניסתו לגיל ההתבגרות, ייחל בהתנהגויות מרצות ונוחות פחות, בדומה להתנהגותה של הקטינה, או במה שכונה על ידי ב"כ הדודה כ: "acting out" יבוא הקושי של הדודים להכיל התנהגויות אלו לידי ביטוי (כפי שהיה עם הקטין) דבר העלול לסכן את היחסים ואת המשך קיום האומנה.

לא נעלמו מעיני טענות הדודה בדבר חוסר התמיכה של גורמי הטיפול והבדידות שחשו הדודים בעת שנאלצו, כך לתחושתם, לשאת בעול ההתמודדות עם קשיי האומנה לבדם. עם זאת, כפי שכבר נכתב, לא בחיפוש אשמים עסקינן, והמצאותה היא שהקושי ממנו סבלו הדודים הביא לידי פגיעה ממשית בקטינה שתוצאתה היא קריסת האומנה. מצופה היה כי טרם קריסה, יפעלו הדודים למציאת פתרון ואף פתוחה הייתה בפניהם הדרך בכל עת לפנות לכל גורם אפשרי במערך הרווחה ואף לבית המשפט, דבר שלא נעשה. לא ניתן לקבל מצב שבו הקטינה הרגישה שאינה רצויה ואף "מוחרמת". התנהלות זו מלמדת על יכולת התמודדות והכללה לוקות בחסר, אשר כאמור עלולות לפגוע בעתיד אף בקטין ככל שתקבל בקשת הדודה.

זאת ועוד, ערה אני להוראות חוק האומנה (סעיף 4) לפיהן יש לתת משקל ראוי לצרכיו, טובתו ולמכלול האינטרסים של כל ילד וילד, ולא להעדיף את צרכיו וטובתו של ילד אחד על פני האחר. בנסיבות העניין, וכפי שפורט לעיל, מצאתי כי טובתו של הקטין היא לעבור לאומנה אצל אחותו זאת

בית משפט לענייני משפחה בפתח תקווה

תמ"ש 64269-09-19 אלמונית נ' האפוטרופוס הכללי במחוז תל-אביב ואח'

תיק חיצוני:

כאשר נשקלים שיקולי טובתו הוא בלבד. הקטין עולה כעת לחטיבת הביניים, ומצאתי כי ייקל עליו לבצע את המעבר כעת משמעבר זה מהווה מעבר ושינוי בית ספר לכלל בני גילו. אף אם התקופה הראשונה תהיה מורכבת וקשה, סבורה אני כי לטווח הארוך יצא הקטין נשכר וטובתו היא לבצע את המעבר.

ואחרון, משעיינתי בתגובת הדודה, מצאתי טעם לפגם בטיעוניה ביחס לתום ליבם של האחים הבוגרים, וזאת בלשון עדינה. עוד בעת הדיון בחודש דצמבר 2020, התרשמתי כי האחים השכילו לוותר על מאבק בדודים באצילות נפש ומתוך ראיית טובת הקטינים, בבחינת מנהג "משפט שלמה" מוכנים היו לצאת חסרים ולוותר על רצונם בשיתוף פורמאלי באפוטרופסות לגוף, אך ורק כדי להימנע ממאבק אשר היה ברור שיגבה מחיר מהקטינים. כך גם באשר לנכונותם לתיאום משפחתי עם הדודים – נכונות שלצערי לא פגשה נכונות דומה בצד השני.

מנגד, לא מצאתי כי הדודה נהגה באותו מטבע, ועל כך יש להצר.

סוף דבר – לעניין האומנה

1. לנוכח כל האמור לעיל, ומנימוקי כפי שפורטו, מורה אני כי הקטין יסיים את שהותו באומנה אצל הדודה אלמונית ומשפחתה ויצטרף לאחותו, לאומנה אצל אחותם הבגירה ובעלה.
2. הקטין יעבור לבית האחות פלונית ובעלה לא יאוחר מיום 18.8.21. גורמי הטיפול בסיוע המטפלת בקטין ישקלו כיצד לתווך לקטין את החלטתי. טרם קבלת הוראות גורמי הטיפול, לא יודיעו הצדדים לקטין על החלטתי.
3. הדודים ישתפו פעולה באופן מלא עם גורמי הטיפול ויסייעו לקטין במעבר זה.
4. הקטינים שניהם ימשיכו בטיפול רגשי, ויישמרו רצף טיפולי. בשלב ראשון יש לשקול המשך הטיפול אצל הגורמים המטפלים כעת ובהמשך מעבר למטפלים באזור מגורי הקטינים.
5. הן האומנים והן הדודים יקבלו הדרכה לצורך סיוע במעבר הקטין וככל הנדרש בהמשך לעניין הקשר עם הקטינים. העו"ס בשיתוף עם עו"ס האומנה יקבעו את תכנית הטיפול

בית משפט לענייני משפחה בפתח תקווה

תמ"ש 64269-09-19 אלמונית נ' האפוטרופוס הכללי במחוז תל-אביב ואח'

תיק חיצוני:

- 1 וההדרכה, תוך שיתוך גורמי הטיפול הרלבנטיים במחלקת הרווחה במקום השמת
- 2 האומנים.
- 3 6. מוצע לשקול העברת הטיפול במשפחה למחלקה לשירותים חברתיים במקום מגורי
- 4 הקטינים באומנה – YYY.
- 5 7. הקטין ישתף פעולה עם המעבר וכלל הגורמים המטפלים לרבות האפוט' לדין יסייעו לו
- 6 לעשות כן ויתוכו לו את החלטתי.
- 7 8. באשר להמשך הקשר בין הקטינים לבין הדודים, ניתנות בזאת לעו"ס לסדרי דין סמכויות
- 8 בהתאם לסעיפים 19 ו- 68 לחוק הכשרות המשפטית והאפוטרופסות לקבוע את אופן.
- 9 תדירות וטיב הקשר בין הקטינים לדודים. העו"ס תדווח לבית המשפט בתוך 30 יום (פגרה
- 10 במניין).

לעניין האפוטרופסות

- 15 ביום 14.12.20 מונתה בהחלטתי הדודה אלמונית כאפוטרופסה לגוף ולרכוש לקטינים במינוי של
- 16 קבע.
- 17
- 18 בדיון ביום 12.7.21 ביקש ב"כ האחים כי לנוכח השינוי המסתמן בהשמת האומנה האחות פלונית
- 19 תמונה כאפוטרופא לגוף וכי ימונה גורם חיצוני (האפוט' לדין) כאפוט' לרכוש.
- 20
- 21 בהחלטתי מיום 13.7.21 הוריתי לב"כ היועמ"ש ולעו"ס ליתן עמדתם ביחס לאפוטרופסות לקטינים.
- 22
- 23 המלצת העו"ס כעולה מתסקירה מיום 19.7.21 היא כי האחות פלונית תמונה כאפוטרופסה לגוף
- 24 וגורם חיצוני ניטרלי ימונה כאפוטרופוס לרכוש.
- 25
- 26 ב"כ היועמ"ש סומכת ידיה על המלצות העו"ס.
- 27
- 28 מנגד, האחות אלמונית מבקשת כי לא יחול כל שינוי בעניין האפוטרופסות, לטענתה ממילא חוק
- 29 האומנה מאפשר סמכויות רבות לאומנים, כך שלכאורה מתייתר הצורך במינוי האומנים (האחות
- 30 פלונית – ככל שכך יוכרע) כאפוט' לגוף, באשר לאפוטרופסות לרכוש מבוקש כי זו תישאר בידי
- 31 הדודה אלמונית המנהלת את עייני הרכוש של הקטינים, כך גם בהתאם לצוואת האם המנוחה.
- 32

בית משפט לענייני משפחה בפתח תקווה

תמ"ש 64269-09-19 אלמונית נ' האפוטרופוס הכללי במחוז תל-אביב ואח'

תיק חיצוני:

מששקלתי בדבר מצאתי להורות לעניין האפוטרופסות כדלקמן:

1. האחות פלונית תמונה כאפוטרופסה לגוף לקטינים במינוי של קבע. עם זאת, ככל שיהיה צורך בקבלת החלטות משמעותיות בעניין בריאות הקטינים, כל עוד תהיה מעוניינת בכך, תשותף האחות אלמונית ודעתה תישמע טרם קבלת החלטה. צו מינוי יינתן במסמך נפרד.

2. לעניין האפוטרופסות לרכוש, בשלב זה לא מצאתי לקבל את המלצת העו"ס ולמנות גורם חיצוני, ומצאתי להותיר את האפוטרופסות לרכוש בידי הדודה אלמונית, אשר תפעל לטובת הקטינים (כפי שעשתה עד כה) ותוך שיתוף פעולה עם האחים פלוני ופלונית ככל הנדרש.

3. סבורה אני כי יש ויהיה בכך כדי לאזן ולאפשר לכל אחד מהצדדים לתרום מיכולותיו ולפעול לטובת הקטינים, שכן כפי שכבר נרשם, ויותר מפעם אחת, בטוחה אני כי הן הדודה והן האחים רוצים כולם בטובת הקטינים.

4. עם זאת, ככל שיתגלו קשיים מחלוקת סמכויות זו, ומקווה אני כי לא כך יהיה, פתוחה הדרך בפני מי מהצדדים לפנות לבית המשפט. בשלב זה לא ייסגר התיק.

5. מורה אני לצדדים לשתף פעולה באופן מלא ובשקיפות מלאה הכל לטובת הקטינים ומתוך הוקרת וכיבוד זיכרון הוריהם המנוחים.

תואיל המזכירות להעביר החלטתי בדחיפות לידי העו"ס וכן תמציא לצדדים ולאפוט' לדין.

ת.פ. 30 יום

ניתנה היום, א' אלול תשפ"א, 09 אוגוסט 2021, בהעדר הצדדים.

בית משפט לענייני משפחה בפתח תקווה

תמ"ש 64269-09-19 אלמונית נ' האפוסטרופוס הכללי במחוז תל-אביב ואח'

תיק חיצוני:

אפרת ונקרט, שופטת